

**Yhteistyö järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan
ja jakeluverkonhaltijan välillä**

Sisällysluettelo

1	JAKELUVERKONHALTIJAN REKISTERÖINTI	3
2	TIEDONVAIHDON TESTAAMINEN	3
3	KÄYTTÖPAIKKAREKISTERI, MITTAAMINEN JA TIEDONVAIHTO	3
3.1	Käyttöpaikkarekisteritietojen ylläpito	3
3.1.1	Päivittäin ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat	3
3.1.2	Biokaasun syöttöpisteet	4
4	EI-PÄIVITTÄIN LUETTAVIEN KÄYTTÖPAIKKOJEN KULUTUSENNUSTEET	4
5	MITTAUSTIETOJEN LUENTA	5
5.1.1	Päivittäin luettava kulutus ja biokaasun verkkoon syöttö	5
5.1.2	Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen mittaustiedot	5
5.2	Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen	5
5.2.1	Mittauslaitteiston tarkastaminen	7
6	TASESELVITYSTIETOJEN ILMOITTAMINEN JAKELUVERKONHALTIJALLE	7
6.1	Alustava taseselvitys	7
6.2	Lopullinen taseselvitys	7
6.3	Mittaus- ja käyttöpaikkarekisteritietojen korjaaminen	7
7	KESKITETYN TIEDONVAIHDON MAKSUT JAKELUVERKONHALTIJALLE	8
8	RAJOITETTU KAPASITEETTI	8
9	TOIMITUSVARMUUS	8
9.1	Menettelyt hätätilanteessa	9
10	YLIVOIMAINEN ESTE	10

1 Jakeluverkonhaltijan rekisteröinti

Jakeluverkonhaltijan perustiedot rekisteröidään markkinaosapuolirekisteriin Yhteistyösopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä. Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä perustietojaan ajantasaisina.

Jakeluverkonhaltija saa Yhteistyösopimuksen solmimisen yhteydessä pääsyoikeuden ja salasanan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämään portaaliin, jota kautta jakeluverkonhaltija pääsee muuttamaan markkinaosapuoli- ja käyttöpaikkarekistereissä ylläpidettäviä tietojaan.

2 Tiedonvaihdon testaaminen

Jakeluverkonhaltijan on läpäistävä hyväksytysti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonvaihtoa koskevat testit ennen kuin jakeluverkonhaltijan mittaustietoja voidaan vastaanottaa ja taseselvitystietoja toimittaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan keskitetystä tiedonvaihdesta.

3 Käyttöpaikkarekisteri, mittaaminen ja tiedonvaihto

3.1 Käyttöpaikkarekisteritietojen ylläpito

Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä jakeluverkkonsa käyttöpaikkatietoja ajantasaisina järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämässä käyttöpaikkarekisterissä.

3.1.1 Päivittäin ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat

Jakeluverkonhaltijan tulee ylläpitää käyttöpaikkarekisterissä ajantasaisina seuraavia tietoja päivittäin luettavista käyttöpaikoista:

- a) käyttöpaikan GSRN-tunnus,
- b) käyttöpaikan osoite,
- c) onko käyttöpaikka päivittäin vai ei-päivittäin luettava,
- d) käyttöpaikan mittaalue,
- e) päivämäärä, josta alkaen käyttöpaikkatiedot ovat voimassa, jos kohde on rakenteilla,
- f) käyttöpaikan statustieto, voiko käyttöpaikka vastaanottaa kaasua jakeluverkosta (on kytketty) vai ei (on katkaistu), on rakenteilla tai poistettu käytöstä
- g) nykyinen vähittäismyyjä,
- h) edellisen myyjänvaihdon päivämäärä ja
- i) arvioitu vuosikulutus.

Tämän lisäksi jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä käyttöpaikkarekisterissä ei-päivittäin luettaville käyttöpaikoille yllä esitetyistä tiedoista kohdat a) – c). Käyttöpaikkarekisteriin ei tuoda lainkaan tietoja sellaisista ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joilla on vain kaasun liesikäyttöä.

3.1.2 Biokaasun syöttöpisteet

Jakeluverkonhaltija vastaa jakeluverkkoonsa liittyneen biokaasun syöttöpisteeseen käyttöpaikkarekisteritietojen päivittämisestä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämään käyttöpaikkarekisteriin.

Biokaasun syöttöpiste sisältää seuraavat tiedot käyttöpaikkarekisterissä:

- a) GSRN-tunnus (biokaasun syöttöpistetunnus),
- b) biokaasun verkkoonsyöttäjä,
- c) biokaasun syöttöpisteen osoite,
- d) päivämäärä, josta alkaen biokaasun syöttöpisteen tiedot ovat voimassa,
- e) syöttöpisteen statustieto, voiko biokaasun verkkoonsyöttäjä syöttää biokaasua ja jakeluverkkoon (on kytketty) vai ei (on katkaistu), on rakenteilla tai poistettu käytöstä ja
- f) biokaasun syöttöpisteen shipper.

Kun jakeluverkonhaltija päivittää biokaasun syöttöpisteen tietoja käyttöpaikkarekisteriin, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija lähettää päivitettyt tiedot biokaasun verkkoonsyöttäjälle viimeistään seuraavana arkipäivänä sen jälkeen, kun päivitys on tehty.

4 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteet

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ennuste jakeluverkkoalueen ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 11.00 UTC (talviaikaan) tai 10.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää jakeluverkonhaltijan edellä esitetyn ennusteen tiedoksi jakeluverkon toimitusvelvollisen vähittäismyyjän shipperille kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä).

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle päivitys jakeluverkon ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija toimittaa kullekin shipperille päivityksen näiden ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija lähettää em. ennusteet myös taseryhmien tasevastaaville osapuolille.

Tiedonvaihdon tekniset vaatimukset on esitetty tarkemmin Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohjeessa.

5 Mittaustietojen luenta

5.1.1 Päivittäin luettava kulutus ja biokaasun verkkoon syöttö

Kaasutoimituspäivän päätyttyä jakeluverkonhaltijan on kerättävä mittaustiedot päivittäisestä kulutuksesta ja verkkoon syötöstä edeltävältä kaasutoimituspäivältä jokaisesta jakeluverkon päivittäin luettavasta käyttöpaikasta ja biokaasun syöttöpisteestä. Biokaasun syöttöpisteillä on oltava tuntikohtaisesti kaasumäärää ja lämpöarvoa mittaava päivittäin luettava kaasunmittausjärjestelmä.

5.1.2 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen mittaustiedot

Jakeluverkonhaltija vastaa jakeluverkkonsa ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen taseselvityksestä ja kulutustietojen ilmoittamisesta jakeluverkon toimitusvelvolliselle vähittäismyyjälle.

5.2 Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava siirtoverkon ja jakeluverkonhaltijan jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot (tuntikohtainen kaasumäärä ja tuntikohtainen lämpöarvo) jakeluverkonhaltijalle alla esitetyn aikataulun mukaisesti:

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden alustavat mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	D+1 klo 8.00 UTC (talviaikaan) tai klo 7.00 UTC (kesäaikaan)
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+4 klo 13.00 UTC (talviaikaan) ja klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkua
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kalenterivuoden kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkua

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle seuraavat mittaustiedot:

- päivittäin luettavien käyttöpaikkojen tuntikohtaiset kaasumäärät, jos saatavilla tuntikohtaisina, tai kaasutoimituspäiväkohtaiset kaasumäärät,

- päivittäin luettavien käyttöpaikkojen lämpöarvot kaasutoimituspäiväkohtaisesti mittausalueittain ja
- tuntiakohtaiset kaasumäärät ja tuntiakohtaiset lämpöarvot jokaisesta jakeluverkkoon liitetystä biokaasun syöttöpisteestä.

Jakeluverkonhaltijan on lähetettävä mittautiedot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle seuraavan aikataulun mukaisesti:

Jakeluverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Ensimmäiset alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittautiedot kaasutoimituspäivältä D	D+2 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Päivitetyt alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittautiedot kaasutoimituspäivältä D	M+4 loppuun mennessä
Lopulliset kaasutoimituspäiväkohtaiset mittautiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+5 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Korjatut mittautiedot kaasukuukauden M kaikkien kaasutoimituspäivien D osalta	Kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkuun mennessä
Korjatut mittautiedot kaikkien kalenterivuoden kaasutoimituspäivien D osalta	Seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkuun mennessä

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan on muunnettava mitatun kaasun tilavuusvirta m^3 normaaliolotilaan m^3_n ($0^\circ C$ ja 1,01325 bar) ja mitatun maakaasun ja biokaasun lämpöarvot muotoon kWh/ m^3_n ennen mittautietojen ilmoittamista järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle. Ylempi lämpöarvo on kuutiometri maakaasua poltettuna vakiopaineessa, kun maakaasun ja palamisilman lämpötila on $25^\circ C$, palamistuotteet tuodaan lämpötilaan $25^\circ C$ ja vesi palamisprosessin jälkeen on nestemäisessä muodossa.

Kaasumäärien mittautietoihin on liitettävä mittauksen statustieto, kuten on määritelty Kaasumarkkinan mittaussuosituksissa. Jakeluverkonhaltijan on arvioitava puuttuvat mittautiedot viimeistään lopullisten mittautietojen lähettämiseen mennessä. Käyttöpaikalla ei voi olla negatiivista kulutusta tai biokaasun syöttöpisteellä negatiivista verkkoon syöttöä. Jos kaasunmittausjärjestelmässä tai mittautietojen käsittelyssä on virheitä päivittäin luettavien käyttöpaikkojen tai biokaasun syöttöpisteen osalta, jakeluverkonhaltijan on määritettävä ja ilmoitettava korjatut mittautiedot.

Mittautietojen lähettämistä koskevat tekniset vaatimukset on esitetty Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohjeessa. Jakeluverkonhaltija sitoutuu toteuttamaan vaaditut tekniset muutokset, kuten ne on esitetty Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohjeessa.

5.2.1 Mittauslaitteiston tarkastaminen

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi pyytää jakeluverkonhaltijaa tarkastamaan jakeluverkonhaltijan mittausvastuulla olevan mittauslaitteiston milloin tahansa. Vastaavasti jakeluverkonhaltija voi pyytää järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa tarkastamaan siirtoverkon ja jakeluverkon välisen rajapistemittauksen tai rajapisteeseen liittyvän lämpöarvomittauksen milloin tahansa. Tällaisen pyynnön jälkeen verkonhaltijan on huolehdittava, että tarkastus suoritetaan niin pian kuin on käytännössä mahdollista. Suurimmat sallitut virheet kaasun mittauslaitteille on määriteltä Kaasun mittausuosituksissa. Jos todettu virhe on suurempi kuin sallittu virhe, verkonhaltija vastaa tarkastuksesta aiheutuneista kustannuksista. Muussa tapauksessa kustannuksista vastaa tarkastusta pyytänyt sopijapuoli. Pyydetessä verkonhaltijan on lähetettävä kopio tarkastusraportista tarkastusta pyytäneelle sopijapuolelle.

6 Taseselvitystietojen ilmoittaminen jakeluverkonhaltijalle

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa taseselvitystiedot jakeluverkonhaltijalle energiamäärinä muodossa kWh ylempään lämpöarvoon perustuen kolmen desimaalin tarkkuudella. Taseselvitystietojen toimittamista koskevat tekniset vaatimukset on esitetty Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohjeessa.

6.1 Alustava taseselvitys

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava ensimmäiset päiväkohtaiset alustavat taseselvitystiedot jakeluverkonhaltijan jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitettylle biokaasun syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle kaasutoimituspäivänä D+2 klo 15.00 UTC (talviaikaan) tai 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää kunkin kaasukuukauden alustavan taseselvityksen tuloksia jakeluverkonhaltijalle päivittäin aina siihen saakka, kunnes kaasukuukauden lopullisen taseselvityksen tulokset ovat saatavilla.

6.2 Lopullinen taseselvitys

Kaasukuukauden viidenteen kaasutoimituspäivään klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jakeluverkonhaltijalle validoidut kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot edeltävältä kaasukuukaudelta jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitettylle biokaasun syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle.

6.3 Mittaus- ja käyttöpaikkarekisteritietojen korjaaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava korjatut siirtoverkon ja jakeluverkon välisen rajapisteen mittauksiedot jakeluverkonhaltijalle viipymättä, jos korjaustarpeita ilmenee lopullisen taseselvityksen jälkeen.

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle päivittäin luettavien käyttöpaikkojen ja biokaasun syöttöpisteiden korjatut mittaustiedot ja korjaukset käyttöpaikkarekisteritietoihin (käyttöpaikkojen myyjätiedot ja mittausalueet) viipymättä, jos korjaustarpeita ilmenee lopullisen taseselvityksen jälkeen.

Korjauksissa tulee huomioida myös tilanteet, joissa uudeksi vähittäismyyjäksi ilmoittautuneen osapuolen virheestä johtuen myyjänvaihto on tapahtunut väärälle käyttöpaikalle ja virhe huomataan vasta pitkän ajan kuluttua. Tilanteessa jakeluverkonhaltija korjaa koko ajalle käyttöpaikkarekisteriin oikeat vähittäismyyjätiedot. Jakeluverkonhaltijan tulee myös huolehtia, että tällä on omissa järjestelmissään aina oikea vähittäismyyjätieto.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää korjatut tiedot asianosaisille vähittäismyyjille ja jakeluverkonhaltijoille viimeistään korjausten vastaanottamista seuraavana arkipäivänä, jotta nämä voivat korjata omaa asiakaslaskutustaan.

7 Keskitetyn tiedonvaihdon maksut jakeluverkonhaltijalle

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus periä keskitetyn tiedonvaihdon (kaasudatahub) kehitys- ja ylläpitokulut jakeluverkonhaltijalta niiden jakeluverkonhaltijan omistamien tai hallinnoimien jakeluverkkojen käyttöpaikkojen osalta, joiden tietoja ylläpidetään käyttöpaikkarekisterissä. Keskitetyn tiedonvaihdon maksut ilmoitetaan kulloinkin voimassa olevassa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa.

8 Rajoitettu kapasiteetti

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkonhaltijalle välittömästi tilanteesta, jossa kapasiteetti siirtoverkosta jakeluverkkoon on hetkellisesti rajoittunut. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on esitettävä jakeluverkonhaltijalle myös arvio rajoituksen kestosta. Jakeluverkonhaltija voi tällöin maakaasuverkkosopimusten nojalla tilapäisesti keskeyttää tai rajoittaa maakaasun jakelua verkkoalueellaan.

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle välittömästi tilanteesta, jossa jakeluverkon kyky vastaanottaa maakaasua tai huolehtia jakelusiirrosta on hetkellisesti rajoittunut. Jakeluverkonhaltijan on esitettävä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle myös arvio rajoituksen kestosta. Jakeluverkonhaltija voi tällöin maakaasuverkkosopimusten nojalla tilapäisesti keskeyttää tai rajoittaa maakaasun jakelua verkkoalueellaan ja järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija huolehtia jakeluverkon alueella vallitsevan kapasiteettirajoituksen ilmoittamisesta ko. shippereille.

9 Toimitusvarmuus

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle Yhteistyösopimuksen solmimisen yhteydessä kaikki käyttöpaikat, jotka kuuluvat suojatuille asiakkaille ja pidettävä tiedot ajantasaisina.

Toimivaltaisen viranomaisen julistettua jonkun kaasun toimitusvarmuusasetuksen kriisitason olevan voimassa, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ottaa käyttöön toimitustilanteen mukaisen kriisitason (ennakkovaroitus, hälytys tai hätätila).

Kriisitasot on määritelty seuraavasti:

- ennakkovaroitustaso (ennakkovaroitustila): tilanne, jossa on saatu konkreettista, vakavasti otettavaa ja luotettavaa tietoa, jonka mukaan tapahtuma, joka todennäköisesti heikentää kaasun toimitustilannetta merkittävästi ja johtaa todennäköisesti hälytys- tai hätätilatason käyttöönottoon, on mahdollinen;
- hälytystaso (hälytystila): tilanne, jossa toimitusten häiriintyminen tai poikkeuksellisen suuri kaasun kysyntä heikentää merkittävästi toimitustilannetta, mutta markkinat pystyvät edelleen hoitamaan häiriön tai kysynnän ilman, että on tarpeen turvautua muihin kuin markkinapohjaisiin toimenpiteisiin,
- hätätilataso (hätätila): tilanne, jossa kaasun kysyntä on poikkeuksellisen suurta, toimitushäiriö on merkittävä tai toimitustilanne muuten heikkenee merkittävästi ja kaikki asiaankuuluvat markkinapohjaiset toimenpiteet on toteutettu, mutta kaasutoimitukset eivät riitä tyydyttämään jäljelle jäävää kaasun kysyntää, jolloin on lisäksi toteutettava muita kuin markkinapohjaisia toimenpiteitä, jotta voidaan turvata kaasutoimitukset erityisesti suojaetuille asiakkaille.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa ennen kunkin kriisitason käyttöönottoa jakeluverkonhaltijalle toimitustilanteesta (ml. siirtoverkossa käytettävissä olevasta tai rajoittuneesta kapasiteetista) heti, kun tiedot ovat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan saatavilla.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää tietoja säännöllisesti kriisitasojen käytössä olon aikana.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija suorittaa toimitusvarmuuteen liittyvät toimenpiteet voimassa olevan asiakirjan 'Suunnitelmat maakaasun toimitusvarmuuden riskien ennaltaehkäisemisestä ja toimista toimitushäiriötilanteissa' mukaisesti.

9.1 Menettelyt hätätilanteessa

Jakeluverkonhaltijan on tehtävä hätätilan vallitessa yhteistyötä toimivaltaisen viranomaisen ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa sen varmistamiseksi, että vaikutukset Suomen kaasumarkkinoihin jäävät mahdollisimman vähäisiksi ja kaasun toimitus voi jatkua kohtuullisessa määrin.

Toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamana järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus antaa suoria ohjeita jakeluverkonhaltijalle jakelun keskeyttämisestä. Hätätilan vallitessa maakaasun toimitus voidaan keskeyttää myös suojaamattomiin käyttöpaikkoihin, jos toimivaltainen viranomainen katsoo tämän tarpeelliseksi.

Hätätilan vallitessa jakeluverkonhaltijan tulee

- a) jatkaa maakaasun jakelua, ellei järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija toisin ohjeista ja
- b) tiedottaa järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa välittömästi tapauksista, jotka vaikuttavat olennaisesti jakeluverkonhaltijan kykyyn huolehtia jakelusta verkkoalueellaan.

10 Ylivoimainen este

Ylivoimainen este tarkoittaa Yhteistyösopimuksen solmimisen jälkeen syntyviä poikkeavia olosuhteita, jotka ovat kyseisen sopijapuolen toimivallasta riippumattomia edellyttäen, että sopijapuoli on noudattanut kaasualan asiaankuuluvia ja vaadittavia varotoimenpiteitä. Näitä poikkeavia olosuhteita ei ole voitu ottaa sopimusta solmittaessa kohtuudella huomioon ja jotka voimassaoloaikanaan tai sen jälkeen estävät tai huomattavasti vaikeuttavat sopimukseen perustuvien velvoitteiden täyttämistä ja joiden tuottamaa haittaa ei voida kohtuudella estää tai poistaa.

Ylivoimainen este voi johtua esimerkiksi seuraavista syistä:

tulipalo, räjähdys, tulva, maanjäristys, viranomaisten määräykset, sota tai liikekannallepano, odottamattomat laajat sotilaskutsunnat, takavarikko, tuontikielto, maakaasun ulkomaisen toimittajan ylivoimainen este, valuuttarajoitukset, käyttövoiman rajoitukset, yleinen raaka- tai tarveainepula, vuoto maakaasuputkessa, lakko, työselkkaus tai muu sopijapuolten määräysvallan ulkopuolella oleva olosuhde.

Varojen puutetta ei katsota ylivoimaiseksi esteeksi.

Mikäli sopijapuoli on ylivoimaisesta esteestä johtuen kokonaan tai osittain kykenemätön täyttämään yhtä tai useampaa sopimuksen mukaisista velvoitteistaan, kyseisen sopijapuolen kyseiset sopimusvelvoitteet keskeytyvät niin pitkäksi aikaa ja siinä laajuudessa kuin este on voimassa edellyttäen, että esteen kohteeksi joutunut sopijapuoli ilmoittaa ylivoimaisesta esteestä viipymättä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle puhelimitse tai sähköpostilla ja toimittaa tälle lisäksi kohtuullisessa ajassa kirjallisesti yksityiskohtaisen selvityksen ylivoimaisesta esteestä ja sen arvioidusta kestosta.

Mikäli ylivoimaisesta esteestä seuraa, että sopijapuoli kykenisi täyttämään velvoitteensa ainoastaan kohtuuttomin kuluin, kyseinen sopijapuoli katsotaan kykenemättömäksi täyttämään velvoitteensa kokonaan tai osittain.

Ylivoimaiseen esteeseen vetoavan sopijapuolen tulee pyrkiä jatkamaan velvoitteidensa täyttämistä niin pian kuin voidaan kohtuudella vaatia edellyttäen, että tämä on mahdollista ilman kohtuuttomia kuluja.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa ylivoimaisen esteen sattuessa jakeluverkon shippereille, vähittäismyyjille, toimitusvelvolliselle vähittäismyyjälle ja biokaasun verkkoonsyöttäjille tilanteesta sekä siitä, miten ja missä laajuudessa se vaikuttaa maakaasun toimituksiin tai

kulutusennuste-, mittaus- ja taseselvitystietojen saatavuuteen. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija pyrkii parhaansa mukaan tiedottamaan shippereitä ennen toimituksen keskeytymistä tai rajoittamista.